

Konstitutionsutskottets betänkande

1979/80:31

med anledning av motion om respekten för människolivet m. m.

Motionen

I motionen 1978/79:1680 av Sven Johansson m. fl. (c. m) hemställs "att riksdagen hos regeringen anholder om skyndsamt utredning om möjligheterna att stoppa utvecklingen mot minskad respekt för människolivet".

Motionärerna tar upp frågor rörande individens inställning till och respekten för människolivet mot bakgrund av samhällsutvecklingen med särskild betoning av den nya abortlagens inverkan och den under senare år aktuella dödshjälpsdebatten. Respekten för samlevnadsnormer och laglydnad har enligt motionärerna påtagligt förändrats till det sämre och detta har bl. a. lett till en situation där den enskilde i många hänseenden inte handlar solidariskt med samhälle och medmänniskor vilket lett till ökad ekonomisk brottslighet, skattefusk och allmänt bristande samhällsansvar. Motionärerna föreslår att en skyndsamt utredning tillsätts för att kartlägga den i motionen skisserade utvecklingen.

Utskottet

I motionen 1978/79:1680 hemställs att riksdagen skall begära att regeringen skyndsamt låter utreda möjligheterna att stoppa utvecklingen mot minskad respekt för människolivet. De i motionen framförda synpunkterna gäller ett mycket brett fält inom samhällsutvecklingen, t. ex. frågor rörande abort, dödshjälp, normer och moral i allmänhet.

Frågor om abortlagens tillämpning, dödshjälpsfrågor och andra i motionen aktualiserade problem har under det senaste decenniet behandlats i ett flertal sammanhang i riksdagen i anslutning till den nya abortlagen och med anledning av interpellationer och frågor. Främst har problem av detta slag behandlats av socialutskottet till vars betänkanden allmänt kan hänvisas. De i motionen i övrigt upptagna frågorna spänner över ett mycket vitt område som i skilda delar behandlats av ett flertal andra utskott, t. ex. kulturutskottet, justitie- och lagutskotten samt arbetsmarknadsutskottet.

Riksdagen har således vid skilda tillfällen behandlat en rad av de olika delfrågor som berörs i motionen. Att inom ramen för en statlig utredning tillgodose de krav på kartläggning av sakförhållanden och utvecklingstendenser inom så vitt skilda områden som motionärerna avser är enligt

utskottets mening inte möjligt. Med hänvisning till de anförda avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1978/79:1680.

Stockholm den 7 december 1979

På konstitutionsutskottets vägnar

BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s), Torkel Lindahl (fp), Olle Svensson (s), Yngve Nyquist (s), Wivi-Anne Cederqvist (s), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Kurt Öve Johansson (s), Bengt Kindbom* (c), Daniel Tarschys* (fp), Kerstin Nilsson (s), Britta Hammarbacken (c), Sture Thun (s), Jan Prytz (m) och Allan Ekström (m).

* Ej närvarande vid justeringen.

Särskilt yttrande

av Gunnar Biörck i Värmdö (m):

Motionärernas oro för att respekten för människolivet är i färd att undermineras genom vissa drag i den moderna samhällsutvecklingen förefaller befogad och är värd allvarligt beaktande. En analys av förhållanden och tendenser, som kan ligga bakom denna utveckling, vore värd att göra. Detta är en förutsättning för att man skall kunna anvisa verkningfulla motåtgärder. Det är dock – med den breda syftning motionärerna angivit – mycket tveksamt om en sådan analys kan göras genom en statlig utredning. Däremot borde delegationen för långsiktigmotiverad forskning inom forskningsrådsnämnden kunna överväga möjligheten att ta sig an denna problemställning.